

Uslubiyat. Til va uslub. Nutqiy uslublar. Til vositalari

TAYANCH TUSHUNCHALAR:

Nutq uslublari, o'zbek tili uslubiyati, so'zlashuv uslubi, adabiy so'zlashuv uslubi, oddiy so'zlashuv uslubi, publitsistik (ommabop) uslub, publitsistik uslubning yozma va og'zaki shakllari, badiiy uslub, kommunikativ vazifa, ekspressiv vazifa, rasmiy uslub, ilmiy uslub, uslubiy betaraf so'zlar, uslubiy xoslangan so'zlar.

Baholash mezonlari

Dars davomida faol qatnashib to'g'ri javob bergan o'quvchiga **-5 ball** , savollarga to'liq javob bergan, lekin barcha topshiriqlarda faol qatnashmagan javob o'quvchiga **-4 ball** , savollarga javob berishda xatolarga yo'l qo'ygan, faol qatnashishga harakat qilgan o'quvchiga **3-ball** , o'quv qurollari bo'lmagan, savollarga javob berolmagan o'quvchiga- **2 ball**

O'QUV MASHG'ULOTINING VAZIFALARI:

TIAME

- Fonetika, nutq tovushlari, bo'g'in, urg'u, ularning tasnifi, haqida bilimlarini esga solish
- Morfemika, asos va qo'shimchalar, ularning turlari bo'yicha bilimlarini shakllantirish.
- So'z turkumlari, ularning leksik va grammatik xususiyatlari yuzasidan tushunchalarni tahlil qilish.

TIAME

O'QUV MASHG'ULOTINING MAQSADI:

Fonetika, morfemika, morfologiya bo'limlari yuzasidan olgan bilimlarni takrorlash va mustahkamlash, adabiy til, uning shakllari haqidagi tushunchani shakllantirish.

O'tilgan mavzuni mustahkamlash uchun savollar

TIAME

- 1. Til va nutqning farqini ayting.**
- 2. Tovush va ovozning o'xshash va farqli tomonlarini tushuntirib bering .**
- 3. Har bir nutq organi qanday vazifa bajaradi?**
- 4. Nima uchun nutq organlari faol va nofaol deb ataladi?**
- 5. Undoshlarning hosil bo'lish o'rni deganda nimalarni tushunasiz?**

REJA:

1. Nutq uslublari va ularning turlari.
2. Og‘zaki so‘zlashuv uslubi.
3. Publitsistik uslub.
4. Badiiy uslub.

TIAME

BILIB OLING!

Adabiy tilning ijtimoiy hayotning ma'lum sohasi doirasida qo'llaniladigan ko'rinishi nutq uslublari deyiladi.

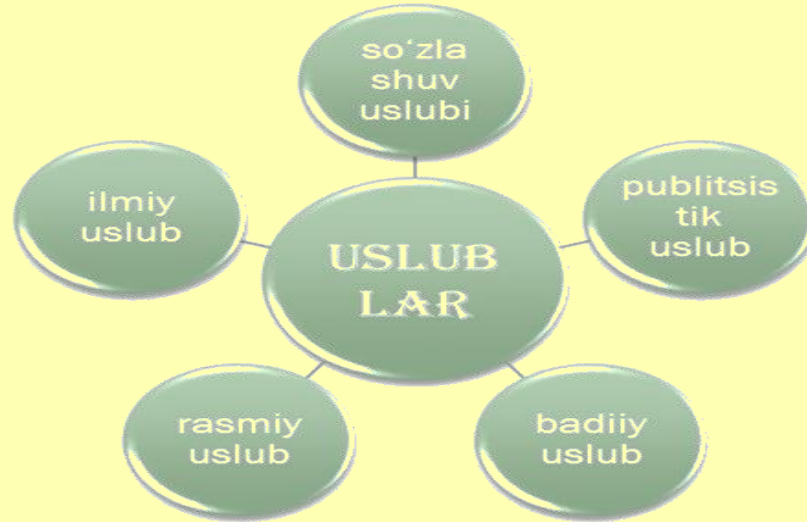
O'zbek tilining nutq uslublarini o'rganuvchi tilshunoslik bo'limiga esa o'zbek tili uslubiyati deyiladi.

O'ZBEK ADABIY TILI QUYIDAGI USLUBLAR ORQALI NAMOYON BO'LADI:

TIAME

SO`ZLAR IKKI GURUHGA BO`LINADI:

Uslubiy betaraf soʻzlar
(masalan, soʻzlamq,
gapirmoq, uy, daftar, ovqat
va boshqalar)

Uslubiy xoslangan soʻzlar
(mazkur, binobarin, dudoq,
irin, qaroq, nigoh,
tashlamoq, bayonnoma,
nota va boshqalar).

TIAME

YODDA TUTING!

Kundalik hayotda uyda, ko‘cha-ko‘yda, ish joylarida va boshqa joylarda kishilarning bir-biri bilan erkin muloqotga kirishuvi so‘zlashuv uslubi orqali yuzaga chiqadi.

TIAME

SO‘ZLASHUV USLUBINING O‘ZI IKKI TURGA BO‘LINADI:

ESDA SAQLANG!

TIAME

Ma'lum adabiy til me'yorlariga bo'ysungan, tartibga solingan so'zlashuv uslubiga adabiy so'zlashuv uslubi deyiladi.

Adabiy tilning og'zaki shakli adabiy so'zlashuv uslubi orqali amal qiladi.

Radioeshittirishlari, televideniye ko'rsatuvlari shunday uslubda olib boriladi.

Adabiy til me'yorlariga doimo amal qilavermaydigan erkin muloqot shakli oddiy so'zlashuv uslubi sanaladi.

TIAME

SAVOL VA TOPSHIRIQLAR

1. Nutq uslublari nima va ular tilshunoslikning qaysi bo‘limida o‘rganiladi?
2. Nutqning qanday uslublari bor?
3. Uslubiy betaraf va uslubiy xoslangan so‘zlarga misollar keltiring.
4. Nutq uslublarni bilishda bilimning qanday ahamiyati bor?

TIAME

TAYANCH TUSHUNCHALAR

5. Publitsistik uslubning o'ziga xos tomonlarini ayting.
6. Qanday uslubga publitsistik uslub deyiladi?
7. Publitsistik uslubning qanday shakllari bor?
8. Badiiy uslub deganda qanday uslubni tushunasiz?
9. Badiiy uslubning o'ziga xos jihatlarini bayon qiling.

TIAME

Muvaffaqiyatga uch narsa
kafil: yaxshi niyat qil, ishon va
intil !!!

TIAME

**E`TIBORINGIZ UCHUN
RAHMAT!**

